

ДИДАКТИЧНІ І ФУНКЦІОНАЛЬНІ ВЛАСТИВОСТІ БЛОГІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

2. Козаков В.А. Самостоятельная работа студента и ее информационно-методическое обеспечение: учебное пособие. / В.А. Козаков. – К.: Вища школа, 1990. – 112 с.

3. Професійна підготовка викладача-тьютора: теорія і методика: Навч.-метод. посібник / С.О. Сисоева, В.В. Осадчий, К. П. Осадча. – Київ; Мелітополь: ТОВ “Видавничий будинок ММД”, 2011. – 280 с.

4. Рыбалко Е.В. Сравнительный анализ дидактических принципов традиционного и дистанционного образования / Е.В. Рыбалко // Вторая международная конференция “Интернет, образование, наука 2000”. – Винница, 10 – 12 октября 2000. – С. 161 – 163.

5. Юсупова М.Ф. Застосування нових інформаційних технологій в графічній підготовці студентів вищих навчальних закладів: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / М.Ф. Юсупова. – Одеса, 2002. – 250 с.

Стаття надійшла до редакції 08.03.2016

УДК 811.111(07):004

Ірина Карпа, кандидат філологічних наук,
доцент кафедри порівняльної педагогіки та методики викладання іноземних мов
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

ДИДАКТИЧНІ І ФУНКЦІОНАЛЬНІ ВЛАСТИВОСТІ БЛОГІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

У статті здійснено огляд найбільш популярних класифікацій навчальних блогів при вивченні іноземної мови, розглянуто причини використання блогів у навчальному процесі, їх функціональні особливості та ефективність.

Ключові слова: блог, іноземні мови, веб-сайт, дидактичні властивості, студент.

Табл. 1. Літ. 7.

Ірина Карпа, кандидат филологических наук,
доцент кафедры сравнительной педагогики и методики преподавания иностранных языков
Дрогобычского государственного педагогического университета имени Ивана Франко

ДИДАКТИЧЕСКИЕ И ФУНКЦИОНАЛЬНЫЕ ОСОБЕННОСТИ БЛОГОВ В ПРОЦЕССЕ ИЗУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ

В статье выполнено обозрение наиболее популярных классификаций учебных блогов в процессе изучения иностранного языка, рассмотрено причины использования блогов в учебном процессе, их функциональные особенности и эффективность.

Ключевые слова: блог, иностранные языки, веб-сайт, дидактические особенности, студент.

Iryna Karpa, Ph.D. (Philology), Associate Professor of Comparative Education and
Foreign Languages Teaching Methodology
Department Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University

DIDACTIC AND FUNCTIONAL CHARACTERISTICS OF BLOGS IN THE PROCESS OF LEARNING FOREIGN LANGUAGES

The article reviews the most popular classifications of educational blogs in the process of learning foreign languages, considers the reasons of application of blogs in educational process, their functional peculiarities and effectiveness.

Keywords: blog, foreign languages, website, didactic characteristics, student.

Постановка проблеми. Інтернет-мережа – комунікаційне середовище, що постійно розвивається та стає повноцінним середовищем існування сучасної людини. Інтернет дає можливість кожному бажаному не лише працювати, розважатися, заробляти гроші, купувати, але й опанувати іноземні мови – від англійської до будь-якої екзотичної. За даними всесвітнього центру Інтернет-статистики щоденно близько півтора мільярда людей, тобто кожен четвертий житель

нашої планети, бере участь у освітньому, професійному і приватному спілкуванні за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). Використання ІКТ у викладанні і вивченні іноземних мов не тільки не викликає сумнівів у широкого загалу, але й стало необхідністю та ознакою сьогодення. Одним з видів ІКТ є блоги.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанню використання блогів у викладанні і вивченні іноземних мов приділяли увагу як

ДИДАКТИЧНІ І ФУНКЦІОНАЛЬНІ ВЛАСТИВОСТІ БЛОГІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

вітчизняні [1; 2; 3], так і закордонні науковці [4; 5; 6]. Втім, на жаль, дидактичні і функціональні властивості блогів у процесі вивчення іноземних мов залишаються недостатньо дослідженими.

Мета статті. Визначити найбільш популярні класифікації навчальних блогів при вивченні іноземної мови, а також обґрунтувати причини використання блогів у навчальному процесі, їх функції та ефективність.

Виклад основного матеріалу. Блог (blog, weblog) – веб-сайт, який часто оновлюється, схожий на онлайн-щоденник. Блоги переважно створюються і моделюються однією людиною, яка за власним бажанням може розміщувати на своїй сторінці як текстовий матеріал, так і фотографії, аудіо- і відеозаписи, посилання на інші ресурси Інтернет-мережі. Будь-який відвідувач блогу, ознайомившись зі змістом сайту, може відреагувати на опублікований текст або фотографії, розміщуючи у блозі свої коментарі [5, 3].

Блоги мають лінійну структуру. Всі повідомлення розміщені хронологічно один за одним на сторінці. Блоги вважаються одним з соціальних сервісів Інтернет-мережі (Веб 2.0), оскільки створюють умови для спілкування між людьми, об'єднаними спільними інтересами, але розділеними у часі і просторі [2, 26].

Варто наголосити, що існує величезна кількість серверів для створення блогів. Ning – це платформа для створення блогів, організації спільної діяльності, спілкування, створення нових спільнот за інтересами, захопленнями, хобі. Крім того, платформа Ning створює можливості для дистанційної освіти. Викладач, використовуючи послуги цього сервера, може створити власний блог може використовувати його як платформу для організації мережевої взаємодії студентів, що знаходяться на далекій відстані один від одного [3, 28].

Створений блог може присвячуватись як одній темі, так і бути багатопроблемним. Користуючись блогами, студенти можуть удосконалювати свої вміння насамперед в читанні та письмі іноземною мовою, а також уміння її використовувати для задоволення своїх пізнавальних інтересів, як засіб освіти й самовираження тощо. З точки зору технології блог може використовуватись як: 1) інструмент адміністрування навчального процесу; 2) платформа для проведення дискусій; 3) середовище для розміщення публікацій в Інтернеті.

Блоги класифікуються за різними ознаками, серед яких найчастіше виокремлюються такі критерії: медіа тип (формат розміщеного у блозі матеріалу); жанр; технічна основа і особливості

контенту, проте всі блоги мають дві головні сталі характеристики: соціальність та інтерактивність.

Виділяють три типи блогів для використання на заняттях з іноземної мови: блог викладача, блог класу і блог учня / студента [7].

Викладацький блог, який веде сам викладач. Зміст цього блогу може бути обмежений навчальною програмою, теоретичним матеріалом з дисципліни, домашніми завданнями тощо. Вчитель може описувати свій власний життєвий досвід, щоб стимулювати дискусії студентів у класі та у віртуальному просторі. Цей тип блогу передбачає певні обмеження у написанні коментарів до публікацій автора.

У блозі класу студент і викладач виступають на рівних правах. Найкраще його використовувати для співпраці, дискусій і позанавчальної діяльності. Студенти можуть брати участь в письмовому обговоренні тем, які попередньо відбувались у класі. Студенти беруть активнішу участь і відчують більшу свободу у цьому типі блогу порівняно з викладацьким.

Учнівський або студентський тип блогу вимагає від викладача більших зусиль для його модерації, але він вважається найбільш ефективним. Кожен студент створює свій індивідуальний блог, який стає його особистим віртуальним простором. Студента цей факт заохочує часто писати про те, що його цікавить, а також коментувати блоги інших студентів. Деякі викладачі використовують комбінацію усіх трьох видів блогів, які поєднані між собою гіперпосиланнями.

На думку А. Синявської, особистий онлайн-журнал кожного студента може вестися як окремо кожним учнем, так і невеликими групами. При вивченні мови цей вид блогу найбільше підходить для розвитку навичок читання та письма. Після завдань на читання слід давати письмові завдання на висловлення власних думок щодо прочитаного, складання тез, пошук незавершеної інформації та посилання на дотичні сайти [1, 110].

Існує також більш поширена класифікація навчальних блогів, які можуть розрізнятися за типами:

- За авторським складом блоги можуть бути *особистими* (викладацький, кожного студента, персональний, авторський); *псевдонімний* або *примарний* блог; *блог-підробка*; *колективний* або *соціальний* блог; *груповими* (корпоративними, колективними, студентськими, клубними), *громадськими* (відкритими); *рекламні* або *піар-блоги*.

- За змістом / особливостями контенту – тематичними або загальними: контентний блог,

**ДИДАКТИЧНІ І ФУНКЦІОНАЛЬНІ ВЛАСТИВОСТІ БЛОГІВ
У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ**

моніторинговий, цитатний блог, Тамблелог, Тамбллог, Тлог, Сплог.

- За формою – макроблоги, мікроблоги.
- За темою – політика, побутові подорожі, освіта, мода, музика, інформаційно аналітичні, спортивні.

- За типом мультимедіа – текстовий, подкасти і блогкастинг, фотоблог, відеоблог, мультимедійний блог, артблог.

- За ступенем інтегрованості у навчальний процес – основний / колективний; такий, що підтримує блог студента (студентів) або викладача.

- За наданням права брати участь у дискусіях і публікувати повідомлення і коментарі – відкриті, закриті.

- За розміщенням / технічною основою – мереживими та автономними, моблог [3, 30].

У навчальному процесі блоги можуть використовуватись з метою: практики у читанні; розвитку і удосконалення вмінь писемного мовлення; вивчення Інтернет-ресурсів, що відповідають віковим, інтересам і темі; обміну інформацією між студентами і зміцнення колективу; організації онлайн та офлайн дискусій; створення онлайн-портфоліо учнів, студентів, викладачів тощо. Однією з найважливіших причин використання блогів у процесі вивчення іноземних мов є навчання студентів письма і забезпечення читацької аудиторії для їх дописів. Серед інших переваг використання блогів можна назвати:

- вдосконалення навичок читання;
- ознайомлення студентів з онлайн ресурсами відповідно до їх рівня знань;
- заохочення сором'язливих студентів брати участь у дискусіях;

Таблиця 1.

Дидактичні властивості та функції блогу у процесі вивчення іноземної мови

Критерій	Назва блогу	Основні характеристики
За авторським складом	викладацький (tutor's blog)	Ведеться викладачем, включає у себе навчальний план, завдання для студентів, тематичні посилання на ресурси Інтернету.
	студентський (learner's)	Належить окремим студентам або малим групам, що працюють над спільним проектом.
	колективний блог курсу (class blog)	Є спільним простором викладача і навчальної групи, використовується для проведення обговорення з тем, що вивчаються на курсі.
	особистий, персональний	Ведеться однією особою, за звичаєм його автором.
	псевдонімний або примарний	Ведеться від імені будь-якої вигаданої особи або під псевдонімом.
	блог-підробка	Відкривається і ведеться від імені відомого героя/персонажа або від імені відомої особистості, популярного актора, політика тощо.
	колективний або соціальний	Ведеться групою осіб за визначеними модератором або власником правилами.
	груповий	Ведеться співробітниками однієї організації.
	рекламний або піар-блог	Спланований захід від імені будь-якої компанії, приватної особи або групи зацікавлених осіб з прихованої реклами того чи іншого продукту або послуг через соціальні мережі Інтернету.
За змістом/особливостями контенту	контентний блог	Блог, що публікує первинний авторський контент.
	моніторинговий (блог посилань)	Блог, основним контентом (змістом) якого є коментарі на посилання або на інші сайти.
	цитатний блог	Блог, основним змістом якого є цитати на інші блоги.
	тамблелог, тамбллог, тлог	Майже те саме, що і звичайний блог, є лише одна різниця: запис у такому блозі має бути лише певного формату. Наприклад, цитата, відео, посилання, пісня тощо. Тамблелог – скоріше не система типу щоденника, а чернетка або записна книжка.
	сплог	Те саме що і спам-блог.

**ДИДАКТИЧНІ І ФУНКЦІОНАЛЬНІ ВЛАСТИВОСТІ БЛОГІВ
У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ**

Продовження таблиці 1.

За формою	макроблоги	Надається великий обсяг інформації (у тому числі і навчальної)
	мікроблоги	Обмежений обсяг висловлювання (як правило, 140-200 символів). Має неформальний характер.
За темою	загальний (персональний)	За звичаєм мають персональний характер. Проте серед особистих / приватних, так само як і серед колективних і корпоративних блогів, існують спеціалізовані блоги, присвячені певним сферам життя.
	тематичний	Присвячений певній темі, наприклад: політика, подорожі, освіта, мода, музика, спорт тощо.
За типом мультимедіа	текстовий	Основний зміст – тексти. На таких блогах можуть представлятися так звані “електронні портфоліо” (електронне сховище письмових робіт користувача мови) студента / учня з навчальної дисципліни, яка вивчається.
	фотоблог	Основний зміст блогу – графічні файли, як правило, фотографії, що групуються тематично, проте й подаються розрізнено.
	артблог	Основний зміст складають рисунки та малюнки автора блогу.
	мультимедійний блог	Основний зміст – різноманітні види аудіо-, відеосервісів, слайд-шоу, графічні зображення, елементи для інтерактивного голосування тощо.
	відеоблог	Основний зміст представлений у вигляді відеофайлів з текстовими коментарями. Може використовуватися викладачем для демонстрації певних явищ і процесів.
	подкасти і блогкастинг	Основний зміст надиктовується і викладається у вигляді MP3-файлів. Викладацькі подкасти – аудіозаписи навчального характеру (лекції, декламування віршів, уривки художніх творів, монологи, діалоги, фрагменти уроків тощо). Подкасти можуть супроводжуватись відеозаписами.
За ступенем інтегрованості у навчальний процес	основний / колективний, що підтримує студента викладача / блог або	Базується на певному навчальному курсі. Створюється для виконання певного завдання або проекту, проведення дискусії на певну тему.
За наданням права брати участь у дискусіях і публікувати повідомлення і коментарі	відкриті	Блог відкритий для широкого загалу Інтернету, будь-яка зацікавлена особа може залишати коментарі стосовно публікацій автора (як викладача, так і студента).
	закриті	У закритому навчальному блозі викладач вирішує, кому надати доступ до блогу. Такий вибір визначається рівнем володіння ІМ, часовими межами, особливостями комп’ютерно-опосередкованої комунікації.
За розміщенням/ технічною основою	мережеві (на службі блогів, блог-платформ)	Блог проводиться на потужності блог-служби, наприклад: www.blogger.com , www.livejournal.com , http://edublogs.org .
	автономні (на самостійній системі керування змістом)	Блог розміщується на окремому хостингу і системі керування змістом.
	моблог	Мобільний блог, має контент, що розміщується у мережі з мобільних і портативних пристроїв.

ДИДАКТИЧНІ І ФУНКЦІОНАЛЬНІ ВЛАСТИВОСТІ БЛОГІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

- вдосконалення навичок письма;
- побудова більш дружніх стосунків між студентами у класі / групі;
- вдосконалення вмінь студентів, необхідних у 21 столітті;
- регулярна активність у блогах сприяє вдосконаленню навичок автономного навчання;
- економія часу на занятті (замість фронтального опитування студентів викладач може просто передивитись презентацію чи перечитати есе зайшовши на блог студента, до того ж, будь-хто з однокласників може залишити свої коментарі).

Створюються спеціальні веб-сайти, що допомагають викладачам розвивати свої блоги і керувати ними. Наприклад, вебсайт *edublogs* багатий ресурсами для графічного оформлення блогу, нараховує безліч відео, фотографій і подкастів. Цей сервіс використовується провідними університетами багатьох країн, різноманітними школами і органами влади різних країн світу. Із сайту цього сервісу можна легко перейти на домашні сторінки згаданих закладів.

Способи використання сервісу *Eublogs* для навчання:

- *Обмін матеріалами, новинами, завантаження матеріалів, корисні посилання.* Все, що викладач публікує у своєму блозі, миттєво стає надбанням студентів. Крім того, викладач самостійно встановлює можливість доступу до сайту завдяки паролю та політиці конфіденційності.

- *Сприяння проведенню онлайн дискусій та співпраці.* Студенти можуть просто реагувати (писати свої повідомлення та / або коментарі) на публікації у блозі й обговорювати запропоновані теми. Також у студентів є можливість брати участь в обговореннях у форумах.

- *Створення колективних публікацій, які викладач коригує.* Сервіс дає можливість створювати і писати, колективно співпрацювати студентам і публікувати у блозі викладача свої спільні доробки.

- *Зміна повідомлень, оголошення новин, підтримка зв'язку з батьками своїх учнів.* Завдяки цьому сервісу можна підтримувати зворотний зв'язок з батьками – повідомляти про очікувані події та події зі шкільного життя учнів своїх класів.

- *Створення умов для студентів/ учнів з використання блогів.* Заохочуючи учнів і студентів до використання блогів, викладач створює сприятливі умови для навчання у співпраці. Такі блоги швидко створюються, керуються та публікуються у мережі.

- *Обмін планами-конспектами уроків.* Використовуючи *edublogs*, учителі можуть на

тільки “вивішувати” власні плани-конспекти уроків з іноземної мови та сценарії заходів, але й ділитися, обмінюватися ними з своїми колегами. Крім того, використання *edublogs* під час планування уроків стає ефективним засобом рефлексії учителя.

- *Інтеграція відео, подкастів та інших засобів мультимедіа.* Сервіс легкий у користуванні. Створюючи свій блог, учитель з легкістю може додати онлайн відеофайли, мультимедійні презентації, подкасти, слайдшоу до свого блогу.

- *Створення блогів для клубів по інтересах, студентських груп.* *Eublogs* допомагає вчителю створювати й організувати групи з різними цільовими інтересами, а також створювати інформаційні повідомлення для них.

- *Реалізація зворотного зв'язку.* Завдяки *edublogs* учитель може використовувати коментарі, повідомлення на форумах, і навіть уже готові форми для збору інформації, анкети або звернутися до окремого користувача для отримання та здійснення зворотного зв'язку зі своїми студентами, їх батьками і читачами-відвідувачами блогу або поділитися своїми ідеями та думками.

- *Створити повністю функціональний веб-сайт.* Безсумнівною перевагою *edublogs* є те, що на його основі викладач може не лише створити власний блог, але й розробити і запровадити свій власний багатошаровий, із залученням різноманітних мультимедіа досконалий веб-сайт, який не виглядатиме як блог.

Отже, популярність блогів є беззаперечною. Освітняни шукають шляхи підвищення мотивації студентів, використовуючи матеріали та інтерактивні види діяльності, які самі студенти вважають корисними. Один зі студентів, які використовували блоги при вивченні англійської мови, написав: “Один раз чи двічі на тиждень я перевіряю свій блог, коли мої однокласники чи викладач пишуть коментарі – моя мотивація зростає” [6, 20]. Наприклад, студент пише у своєму блозі: *I have been study playing violin for 9 years.* Викладач або інші однокласники виправляють його: *I have been playing violin for 9 years.* Наступний коментар: *I began to learn the composition* коригується читачами блогу у коментарях: *I began to learn composition* [4].

Науковці Сінгапуру провели дослідження щодо ставлення студентів до написання постів при вивченні іноземних мов у власних блогах. Наприклад, студенти відповіли у анкетах: *I like writing in general* (60%), *I like it when my teacher gives comments on my writing* (80%), *I like it when a classmate gives comments on my writing* (70%), *I*

**ДИДАКТИЧНІ І ФУНКЦІОНАЛЬНІ ВЛАСТИВОСТІ БЛОГІВ
У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ**

like blogging as an activity (60%), I like posting writing assignments on my blog (70%), I like reading my classmates' written posts (70%), I like my teacher making comments on my posts (90%), Receiving feedback on my written posts is a positive experience (70%), Blogging is a good way to learn from other students (60%), I would like to continue blogging (60%), Having a blogging partner encourages me to write better posts (60%) [4].

Висновки. Залучення блогів до навчального процесу допомагає розвивати практично всі види мовленнєвої діяльності, надає студентам можливість отримувати інформацію про традиції, культуру народів-носіїв мови, яка вивчається, вчить правил спілкування. Таким чином, порівняно з використанням електронної пошти, чатів чи соціальних мереж з навчальною метою, блоги володіють значно більшим дидактичним потенціалом у вивченні іноземних мов і вдосконаленні навичок письма.

1. Сиявська А. Використання Інтернет-ресурсу – блогів – при навчанні письма англійською мовою / Алла Сиявська // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2013. – №2. – С. 108 – 113.

2. Сысоев П.В., Евстигнеев М.Н. Технологии

Веб 2.0 в создании виртуальной образовательной среды для изучения иностранного языка / П.В. Сысоев, М.Н. Евстигнеев // Иностр. языки в школе. – 2009. – № 3. – С. 25 – 29.

3. Черниш В.В. Блоги на допомогу викладачам іноземних мов / В.В. Черниш // Інтернет-технології у професійній діяльності вчителя: вивчаємо та викладаємо іноземні мови: Посібник "Бібліотечка журналу "Іноземні мови". – Вип. 4. – К.: Ленвіт, 2011. – С. 26 – 42.

4. Blackstone B., Harwood Ch. *Pedagogical Blogging for University Courses* / Brad Blackstone, Chris Harwood // [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: <http://www.nus.edu.sg/celc/research/books/3rdsymposium/067to084-blackstone.pdf>

5. Blackstone B., Spiri J. *Blogs in English language teaching and learning: Pedagogical uses and student responses* / Brad Blackstone, John Spiri // *Reflections on English Language Teaching*. – 2008. – Vol. 6. – № 2. – P. 1 – 20.

6. Pinkman K. *Using blogs in the foreign language classroom* / Kevin Pinkman // *The JALT CALL Journal*. – 2005. – Vol. 1. – № 1. – P. 12 – 24.

7. Stanley G. *Bloggging for ELT* / Graham Stanley // [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: <https://www.teachingenglish.org.uk/article/bloggging-elt>

Стаття надійшла до редакції 21.03.2016

“Думи мої, думи мої,
Ви мої єдині.
Не қидайте хоч ви мене
При лихій годині.
Прилітайте, сизокрилі
Мої голуб’ята.
Із-за Дніпра широкого
У степ погуляти...”

Тарас Шевченко
український поет, письменник, громадський діяч,
пророк України

“Без золота, без каменю, Без хитрої мови, А голосна і правдива, Мов Господа слово”.

Тарас Шевченко
український поет, письменник, громадський діяч,
пророк України

